

POSTANOWIENIE

28 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 28 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Z. K. i T. K.
przeciwko syndykowi masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 13 kwietnia 2022 r., V ACa 575/21,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz Z.K. i T.K. 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił orzeczenie Sądu Okręgowego w Warszawie w ten sposób, że oddalił powództwo o zasądzenie kwoty 223 242,81 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od

tej kwoty (pkt I.); oddalił apelację w pozostałej części (II.) i orzekł o kosztach postępowania (pkt III.).

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia wniósł pozwany Bank zaskarżając je w zakresie punktów II. i III. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania powołując się na dyspozycję art. 398⁹ § 1, 2 i 4 k.p.c. Skarżący wskazywał na:

- oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, z uwagi na brak po stronie powodowej legitymacji czynnej na dzień orzekania w wyniku braku dowodu co do spełnienia każdej z dochodzonych kwot, z majątku wspólnego, co Sąd zauważył ale czemu przyznał nieprawidłowo walor domniemania, mimo że przepis art. 31 § 1 k.r. i o. powołany jako podstawa, wprowadza domniemanie co do ustroju wspólnego majątku, jeśli świadczenie z mego pochodzi, ale nie co do pochodzenia świadczenia z majątku wspólnego (tj. co do majątku, z którego to świadczenie pochodzi),
- występowanie sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które wyraża się w pytaniach:

1. Czy zakres informacji o ryzyku związanym z zawarciem umowy kredytu indeksowanego do waluty CHF (w tym zwłaszcza co do konsekwencji zmian kursu waluty indeksacyjnej) może stanowić przesłankę oceny treści postanowień umowy regulujących indeksację kredytu kursem waluty CHF z punktu widzenia przepisów o klauzulach abuzywnych - czy o niedozwolonym charakterze klauzuli umownej może świadczyć brak pouczenia o tym jak w skrajnym scenariuszu taka klauzula będzie oddziaływać na sytuację kredytobiorcy?

2. Czy w sytuacji gdy kredytobiorcy zaprezentowano mechanizm działania ryzyka zmiany kursu waluty indeksacyjnej (polegającym na działaniu mnożenia lub dzielenia z użyciem dwóch elementów kursu waluty CHF oraz raty kredytu albo salda kredytu) i wpływie zmiany kursu waluty CHF na wysokość raty kredytu lub salda kredytu, konieczne jest jeszcze wyjaśnienie, że zmiany te mogą być zarówno mniejsze jak i większe w zależności od zmiany elementu składającego się ten mechanizm - kursu CHF?

3. Czy ustalenie kursu Banku na podstawie kursu obowiązującego na rynku międzybankowym narusza rażąco interes konsumenta i dobre obyczaje?

4. Czy abuzywność klauzuli różnicy kursowej skutkuje abuzywnością klauzuli ryzyka kursowego, a jeśli tak to czy klauzula ryzyka kursowego upada w całości czy w części?

5. Czy w przypadku abuzywności klauzuli ryzyka kursowego w całości lub w części, zastosowanie znajdą postanowienia Umowy (Regulaminu) dotyczące oprocentowania dla kredytów złotówkowych czy dla kredytów indeksowanych do waluty obcej?

- istnienie potrzeby wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c.

Pozwani wniesli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzeczenie o kosztach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, że w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Przedstawione przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania rozważania nie czynią zadość wskazanym wymaganiom dotyczącym obu przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Zarówno sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne, jak i wskazane przepisy prawa stanowiły przedmiot licznych wypowiedzi zarówno Sądu Najwyższego, jak i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. np. uchwała SN

z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; podobnie w orzecznictwie TSUE zob. wyroki: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriciuc i in., pkt 35; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44). Nie są to zatem zagadnienia czy problemy nowe. Ich trafność i aktualność potwierdza natomiast pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. W orzeczeniu tym wyjaśniono m.in., że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego, jak miało to miejsce w niniejszej sprawie, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponadto Sąd Najwyższy przesądził także, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Sąd Najwyższy podziela w pełni powyższe stanowisko, pozostające zgodne z ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwem krajowym i międzynarodowym. Pozwany nie przedstawił natomiast dostatecznych argumentów dla przyjęcia, że obecna linia orzecznicza powinna ulec zmianie. Wobec powyższego nie można przyjąć, ani że wskazane przez skarżącego kwestie stanowią istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., ani że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa wymienionych przez skarżącego (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Sądu Najwyższego skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, jeśli zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów lub podstawowych praw możliwym do dostrzeżenia bez konieczności prowadzenia szczegółowej analizy sprawy. Skarżący wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tej przesłance

ma obowiązek wykazać, że skarżone orzeczenie jest sprzeczne z podstawowymi zasadami lub przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny (zob. m.in. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17).

Skarżący na gruncie rozpoznawanej sprawy nie sprostала temu obowiązkowi. Okoliczności wskazywane w skardze kasacyjnej, mające w ocenie skarżącego świadczyć o oczywistej zasadności skargi z uwagi na nieprawidłowe zastosowanie przez Sąd II instancji dyspozycji art. 31 k.r.o. należy uznać za chybione. W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że z uwagi na zasadę reżimu wspólności ustawowej, która powstaje z mocy prawa z chwilą zawarcia małżeństwa (art. 31 § 1 k.r.o.), przy jednoczesnym braku dowodów na zmianę przez małżonków tego reżimu w drodze umowy, należy przyjąć, że wierzytelność o zwrot nienależnego świadczenia objęta jest wspólnością łączną. W konsekwencji przyjmuje się, że świadczenie pozwanego nie ma charakteru podzielnego (art. 35 k.r.o.), a dochodzone przez małżonków roszczenie należy zasądzać łącznie, a nie solidarnie. Sądy w rozpoznawanej sprawie zastosowały się do takiej wykładni wskazanego przepisu, dlatego nie można przyjąć, że okoliczność ta świadczy o oczywistej zasadności skargi.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

